

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research)

ประชากร

ประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 17 คณะ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2543 จำนวนทั้งสิ้น 3,082 คน เป็นนักศึกษาชาย 1,143 คน นักศึกษาหญิง 1,939 คน (สำนักทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ.วันที่ 27 เมษายน พ.ศ 2544)

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

จากการแทนค่าในสูตรจำนวนประชากร 3,082 คน เมื่อคำนวณโดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 และความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ 95 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากนั้นนำกลุ่มประชากรของนักศึกษาแต่ละคณะทั้ง 17 คณะ มากระจายหากกลุ่มตัวอย่างในสัดส่วนที่เหมาะสมโดยใช้วิธีการ Quota Sampling ปรากฏว่ามีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 409 คน ในการเก็บข้อมูลได้เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 คน โดยแยกเพศชาย

และหญิงในสัดส่วนเท่า ๆ กัน ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์เฉพาะ 409 คน ที่ตอบแบบวัดต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษามี 3 ตัวแปรคือ

1. ความฉลาดทางอารมณ์
2. ความหวัง
3. การปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 4 ชนิด ดังนี้

1. แบบสอบถามลักษณะทางประชากร เป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา และที่พักอาศัย

2. แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ ได้ใช้แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) ประกอบด้วยข้อคำถาม 52 ข้อ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 2 กลุ่ม เมื่อรวมคะแนนแล้วจะแบ่งเป็น 3 ด้านได้แก่ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ 1, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 25, 28, 31, 32, 34, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50 แต่ละข้อให้คะแนน ดังนี้

ไม่จริง	ให้	1 คะแนน
จริงบางครั้ง	ให้	2 คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้	3 คะแนน
จริงมาก	ให้	4 คะแนน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ 2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 35, 37, 40, 45, 47, 51, 52 แต่ละข้อให้คะแนน ดังนี้

ไม่จริง	ให้	4 คะแนน
จริงบางครั้ง	ให้	3 คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้	2 คะแนน
จริงมาก	ให้	1 คะแนน

เกณฑ์ปกติของคะแนนแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต ได้
แสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 เกณฑ์ปกติของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์รวม และด้านดี เก่ง สุข
ของกลุ่มตัวอย่างอายุ 18-25 ปี (N = 1,219)

องค์ประกอบ	เกณฑ์ปกติ
ความฉลาดทางอารมณ์รวม	138 – 170
1. ด้านดี	48 – 58
1.1 ควบคุมตนเอง	14 – 18
1.2 เห็นใจผู้อื่น	15 – 21
1.3 รับผิดชอบ	17 – 23
2. ด้านเก่ง	45 – 59
2.1 มีแรงจูงใจ	15 – 21
2.2 ตัดสินใจและแก้ปัญหา	14 – 20
2.3 สัมพันธภาพ	15 – 21
3. ด้านสุข	42 – 56
3.1 ภูมิใจตนเอง	9 – 13
3.2 พอใจชีวิต	16 – 22
3.3 สุขสงบทางใจ	15 – 21

3. แบบวัดความหวัง แบบวัดนี้ภาพร วงศ์ใหญ่ (2542) ได้แปลมาจากแบบวัด
ความหวัง (Hope Scale) ของ Snyder et al. (1991) มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ แบบวัด
ของ Snyder แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบคือ

1. พลังแห่งความตั้งใจ จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยข้อ 2,9,10,12

2. พลังแห่งแนวทาง จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยข้อ 1,4,6,8

ส่วนอีก 4 ข้อที่เหลือประกอบด้วยข้อ 3,5,7,11 เป็นตัวรบกวน (Distractors) ซึ่งไม่นำ
มาคิดคะแนนรวม ลักษณะข้อคำถามของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ มีเกณฑ์
การให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามดังนี้ (Snyder, 1994)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

การแปลผลคะแนนความหวัง ซึ่งมีคะแนนระหว่าง 8 – 32 คะแนน ใช้เกณฑ์ในการแปลผล คะแนนรวมตามเกณฑ์ของผู้สร้างแบบวัด (Snyder, 1994) ดังนี้

คะแนนรวมระหว่าง 8 – 23 คะแนน หมายถึง ความหวังระดับต่ำ

คะแนนรวมระหว่าง 24 – 32 คะแนน หมายถึง ความหวังระดับสูง

จากการวิจัยของนภาพร วงศ์ใหญ่ (2542) แบบวัดความหวังมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86

4. แบบวัดการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1 แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยอาศัยข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการทำ Focus Group Interview กับนักศึกษาจำนวน 10 คน และข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 30 ชุด เพื่อศึกษาปัญหาทั่วไปของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1 จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสร้างแบบวัดจำนวน 40 ข้อ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ 1, 2, 9, 10, 12, 13, 17, 19, 22, 24, 27, 30, 31, 35, 36, 39, 40

ไม่เคย	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 23, 25, 26, 28, 29, 32, 33, 34, 37, 38

ไม่เคย	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

คะแนนรวมจะอยู่ระหว่าง 40 - 120 คะแนน คะแนนการปรับตัวแบ่งออกเป็น 3 ระดับตามวิธีการหาอันตรายภาคชั้นโดยใช้พิสัยในการแบ่งระดับคะแนน ดังนี้

คะแนน 40 – 66	หมายถึง	มีการปรับตัวระดับต่ำ
คะแนน 67 – 94	หมายถึง	มีการปรับตัวระดับกลาง
คะแนน 95 – 120	หมายถึง	มีการปรับตัวระดับสูง

ตาราง 2 ระดับคะแนนการปรับตัวของนักศึกษาในด้านย่อยมี 5 ด้าน ดังนี้

การปรับตัว	ระดับต่ำ	ระดับกลาง	ระดับสูง
ด้านสุขภาพร่างกาย	7 – 11	12 – 16	17 – 21
ด้านอารมณ์และส่วนตัว	9 – 14	15 – 20	21 – 27
ด้านหลักสูตรการเรียนและการสอน	8 – 13	14 – 18	19 – 24
ด้านกิจกรรมและความสัมพันธ์ทางสังคม	8 – 13	14 – 18	19 – 24
ด้านสภาพแวดล้อม	8 – 13	14 – 18	19 – 24

ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. สร้างแบบสอบถามลักษณะทางประชากรได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา และที่พักอาศัย
2. สร้างแบบวัดการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1 แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้านคือ (1) ด้านสุขภาพร่างกาย (2) ด้านอารมณ์และส่วนตัว (3) ด้านหลักสูตรการเรียนและการสอน (4) ด้านกิจกรรมและความสัมพันธ์ทางสังคมและ (5) ด้านสภาพแวดล้อม แบบวัดนี้ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ ไม่เคย บางครั้ง ทุกครั้ง เมื่อผู้วิจัยสร้างเสร็จแล้วได้นำแบบวัดไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) เมื่อผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วผู้วิจัยนำแบบวัดนี้ไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 28 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.3 จากนั้นนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ซึ่งในครั้งแรกแบบวัดมีข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ ได้ค่า

ความเชื่อมั่นเท่ากับ .866 แต่เมื่อตัดข้อคำถามที่มีค่าต่ำออกไปด้านละ 2 ข้อ จึงเหลือ ข้อคำถามที่เกี่ยวกับการปรับตัวทั้งหมด 5 ด้าน จำนวน 40 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .891

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจัดอบรมทีมงานจำนวน 10 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเก็บข้อมูลในการวิจัย
2. ส่งทีมงานไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เช่น ห้องสมุด ได้ติดหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น เพื่อขอความร่วมมือจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในการตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยแบบวัดต่าง ๆ ของการวิจัย
3. เมื่อพบนักศึกษา ทีมงานและผู้วิจัยเข้าหานักศึกษาเป็นรายบุคคลพร้อมทั้งสอบถามชั้นปีที่ศึกษา หากนักศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ทีมงานและผู้วิจัยก็จะแนะนำตัว และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 40 นาที ทีมงานและผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัยให้นักศึกษาทราบ และผลที่ได้จะไม่ส่งผลกระทบต่อใคร ๆ ต่อตัวนักศึกษา
4. ทีมงานและผู้วิจัยรอเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง เมื่อนักศึกษาตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC for Windows วิธีการทางสถิติที่ใช้มีดังต่อไปนี้

1. สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้บรรยายเกี่ยวกับเพศ คณะที่ศึกษา และที่พักอาศัย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะแนบความฉลาดทางอารมณ์ ความหวัง และการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1
2. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1
3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2